

Ne becsüld alá a körte kártevőit ősszel

Автор(и): Кирил Кръстев, агроном

Дата: 25.09.2022 Брой: 9/2022

A téli körtefajták betakarítási érése szeptember–októberben következik be, így e fajták nagy része még nincs begyűjtve – Commission Beurré, Abbé Fétel, Beurré Bosc, Beurré d'Hardenpont, Passé Crassane és mások. A fák lombkoronája aktívan fotoszintetizál, asszimilátumokat biztosítva a termés táplálásához, a termésrügyek differenciálódásához és a tartalék tápanyagok felhalmozásához. Bár a betegségek veszélye elmúlt, több kártevő is támadja a körteültetvényeket a hónap végéig – **körteléggy**, **körte levéltetű**, **körtealmoly**. A növényvédő szerek kezeléseinek meg kell felelniük a permetezési tilalmi időnek és a betakarítás időpontjának.

Körtelég

Országszerte elterjedt kártevő. Támadja a körtét, almát, meggyet, cseresznyét, szilvát, aróniát, rózsát és más gyümölcsfajtaikat, valamint néhány díszfa- és cserjefajtaikat. Rendkívül veszélyes kártevő azokban a ültetvényekben, ahol nem végeznek növényvédelmet. A körtelég évente két nemzedéket fejleszt, meleg ősszel részlegesen egy harmadikat is. Imágóként telel a lehullott levelek alatt és a repedezett kéregben.

Augusztus elején jelennek meg a második nemzedék imágói. Meleg ősszel, szeptember végéig – október közepéig egy harmadik nemzedék is kifejlődik.

A levelek felső oldala mozaikos megjelenést kap, mivel a rovarok kiszívják a klorofillszemcséket a sejtléddel együtt. Kezdetben kevés a folt, de fokozatosan növekszik, és erős fertőzés esetén részben vagy teljesen elsárgulnak és korán lehullhatnak. Ha napfénynek vannak kitéve, a folyamat jelentősen felgyorsul, és a károsodott területek bronz színt kapnak.

A kártevő súlyos fertőzése esetén a levelek nem fotoszintetizálnak normálisan, teljesen elsárgulnak és korán lehullnak, a termések kicsik maradnak, és a fák kimerülnek, kevesebb termésrügyet fejlesztenek a következő évre.

Különösen érzékenyek a fiatal fák és a csemeték, valamint az új ültetvények, ahol nem végeznek rendszeres növényvédelmet.

A párzást követően a nőstények petéiket a levelek fonákjára rakják, ferden beillesztve azok a paranchima szövetbe, és ragadós folyadékkal ragasztják meg, amely levegőn megszilárdul. Az átlagos petetermékenység 170 pete. A lárvák 20-25 nap múlva kelnek ki, és ugyanígy táplálkoznak a levelek fonákján.

Védekezés

A kártevőt érintik a gyümölcsösökben más kártevők ellen használt rovarirtó szerek, és általában nem szükségesek külön védekezési intézkedések. Kémiai védekezésre minden piretroid rovarirtó szer alkalmas – Deca EC (30-50 ml/da), Efzimetrin 10 EC (30 ml/da), Sumi Alpha 5 EC (0,02%) és mások, valamint a legtöbb bioinszekticid – Abanto (75 ml/da) és egyéb piretrin alapú termék, Neem Azal T/C (300 ml/da) és egyéb azadirachtin alapú termék, Sineis 480 SC (30-35 ml/da), Naturalis (100-200 ml/da). **A gazdasági kárküszöb a termésnövekedési fenofázisban 3 lárva/levél.**

Körte levéltetű

A körte levéltetű nagy egyedsűrűséggel országszerte elterjedt. Kizárólag a körtét károsítja. A hosszú és elhúzódó hajtásnövekedésű fajtákat erősebben támadja. Évente 4-5 nemzedéket fejleszt. Imágóként telet a

törzs és a vállak kérge alatt, a törzs repedékeiben, lehullott levelekben és más védett helyeken, számos gyümölcs- és egyéb fafajon. A negyedik nemzedék imágóinak megjelenése augusztus második felében kezdődik, az ötödiké – szeptember harmadik tíz napos szakaszában. Az imágók több mint egy hónapig élnek.

A körte levéltetű átviszi a micoplazmás körtepusztulás betegséget, amelyben az vezetősövet eltömődik, és az ágak részei a rajtuk lévő levelekkel együtt kiszáradnak és elpusztulnak. A károsodott területek fokozatosan növekednek: először csak kis vesszők száradnak ki, később nagyobb ágak, végül egész fák is elpusztulhatnak. Ez az egyik oka az egész körteültetvények tömeges pusztulásának hazánkban. A tüzeséssel ellentétben a kiszáradt vesszők csúcsa nem hajlik kampó alakban.

Május–október időszakában a levéltetű egyesével vagy láncban rakja petéit, a levélerek közelében. Egy levéltetű több mint 200 petét rak. A petestádium 4-13 napig, a lárvastádium 14-38 napig tart.

A fő kárt a lárvák és nimfák okozzák, amelyek nedveket szívnak a rügyekből, levelekből és termésekből. Sűrű kolóniákat alkotnak a hajtások és vesszők végrészein, bőséges mézharmatot választva ki, amelyen korompenész gombák fejlődnek. A levelek elsárgulnak és lefelé göngyölödnek. A támadott részeken sötét foltok jelennek meg, és fiziológiai jellemzőik megváltoznak – a párologtatás 3-4-szeresére, a vízvesztesség 6-7-szeresére, a légzés intenzitása pedig körülbelül 2-szeresére nő. Néhány biokémiai mutató is változik – a szabad cukrok 33,1%-kal csökkennek; a foszfor – 47,2%-kal, míg a nitrogéntartalom 30,4%-kal nő. Ez a támadott fák korai öregedéséhez és kimerüléséhez vezet.

Oktober második felében és november első felében a levéltetű áttelelő helyeire vonul.

Védekezés

Nem szabad megengedni nagy, mézharmattal sűrűn borított kolóniák kialakulását, mert ez akadályozza a szerek hozzáférését a levéltetű testéhez. A következő termékek egyikét lehet használni: Bermektin (40-120 ml/da) vagy más abamektin alapú termék, Voliam Targo 063 SC (75 ml/da), Imidan 50 WG (150 g/da), Delegate 250 WG (30 g/da), Deca EC (50 ml/da) vagy más deltametrin alapú termék, Movento 100 SC (0,12-0,15%), Naturalis (100-200 ml/da), Sineis 480 SC (30-44 ml/da), Flipper (1-2 l/da). A használt szereket váltani kell, hogy elkerüljük a rezisztencia kialakulását.

A termésnövekedési fenofázisban a gazdasági kárküszöb 4-6% kolóniával rendelkező hajtás.

A ragadozó poloska, az *Anthocoris nemoralis* rendkívül fontos szerepet játszik a körte levéltetű egyedsűrűségének csökkentésében. A telepítés ajánlott aránya 150-200 poloska holdanként, kétszer-négyszer

egyhetes időközönként.

Körtealmoly

Korlátozott mértékben észlelték, de valószínűleg országszerte elterjedt. Kizárólag a körtét károsítja – termesztettet és vadon élőt. Könnyen összetéveszthető a almamolnyal.

A körtealmoly évente egy nemzedéket fejleszt, és érett lárvaként telel a talajban, a körtefák koronájának vetületében.

A petéket kizárólag körte termésekre rakják. Az átlagos petetermékenység 60-80 pete. Általában 1-2 pete van egy termésen, de nagy egyedsűrűség esetén jelentősen több is rakható. Az embriófejlődés 10-12 napig tart.

Az almamolnyal ellentétben a kikelő lárvák átrágják a peteburokot – annak rögzítési pontján – és közvetlenül behatolnak a termésbe anélkül, hogy mászva keresnének megfelelő behatolási helyet. A peteburok sokáig a helyén marad, nem hullik le.

A behatolási ponton nincs ürülék és nincs termésrothadás, és a seb általában gyorsan begyógyul. Nagyon gyakran ez a csésze területe. A lárva járatot készít a magüreg felé, amely egyenes, tiszta, sima falú. Az utolsó két lárvastádiumban teljesen elpusztítja a magüregét anélkül, hogy átmenne a húsba. Egy lárvá csak egy

termésben táplálkozik, nem költözik át másikba, és a kannibalizmus miatt a behatolt több lárvából általában csak egy marad.

A járatok területén a terméssejtek növekedése lelassul és a szövet megkeményedik. A késői érésű és különösen a téli fajtákon változó mélységű bemélyedések keletkeznek. A károsított termések gyakran korán lehullnak a lárvákkal együtt. Miután elhagyják a terméseket, a széles kijárati lyuk környékén általában rothadt területek figyelhetők meg. A fejlődés befejezése után a lárvák elhagyják a terméseket és a talaj felső rétegébe – akár 5 cm mélyre – vonul